

ศูนย์การเรียนรู้ หัวใจสำคัญอยู่ที่การจัดกิจกรรมการอ่านและเรียนรู้ตลอดชีวิต

นายพิชัยยุทธ สุวิทยารัตน์

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

บทคัดย่อ

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นการส่งเสริมให้มีการใช้ห้องสมุดให้มากขึ้น และมีแนวคิดมุ่งเน้นการปลูกฝังให้มินิสัยการรักการอ่านและแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต รูปแบบการจัดกิจกรรมจะเชื่อมโยงระหว่างหนังสือกับการเรียนรู้ไปสู่กิจกรรมสร้างสรรค์ และเกิดจากการทำมุมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งต้องประสานความร่วมมือกับบรรณารักษ์ และส่วนงานต่าง ๆ ของหน่วยงาน ทำให้เกิดความร่วมมือกันมากขึ้น กิจกรรมในปีที่ผ่านมา ได้มีการจัดกิจกรรม WU Bookfair ประจำปี กิจกรรมนักเขียนพบนักอ่าน หัวข้อ “ปันข้ามฝัน” และ หัวข้อ “พลังเนรมิตและภาษากายพิชิตหัวใจ” จากคุณวิศิษฐ์ ศรีพิบูลย์ การบรรยายพิเศษเรื่อง “จากห้องสมุดมีชีวิตถึงศูนย์การเรียนรู้ที่ดี” โดย รศ.ดร.ชุตินา สัจจามันท์ นายกสมาคมห้องสมุดฯ การเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “ตามรอยลูกปัดสมบัติล้ำค่าที่ตกหล่นในภาคใต้” โดยนายแพทย์บัญชา พงษ์พานิช และเรื่อง “สัญลักษณ์และความหมายในผ้าไทย” โดย คุณเผ่าทอง ทองเจือ กิจกรรมการประกวด “แม่ลูกเล่านิทาน” เป็นต้น โดยกิจกรรมที่ได้จัดขึ้นมานั้นจะพิจารณาให้สอดคล้องกับความสนใจของสังคม มีความหลากหลาย หมุนเวียน ครอบคลุม ทุกกลุ่มและจัดอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ

ศูนย์การเรียนรู้ / กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน / ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ที่มาของโครงการ

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เกิดจากความต้องการที่จะทำให้ห้องสมุดมีชีวิต มีการเปลี่ยนแปลง มีหนังสือดีๆ อ่าน มีกิจกรรมต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้ห้องสมุดให้มากขึ้น และมีแนวคิดที่มุ่งเน้นการปลูกฝังให้มินิสัยการรักการอ่านและแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว จะมีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน และสามารถเข้าร่วมได้กับทุกเพศทุกวัย ซึ่งรูปแบบการจัดกิจกรรมนั้น จะเชื่อมโยงระหว่างหนังสือกับการเรียนรู้ไปสู่กิจกรรมสร้างสรรค์ และเกิดจากการทำประเด็นต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งต้องประสานความร่วมมือกับบรรณารักษ์ และส่วนงานต่าง ๆ ของหน่วยงาน ทำให้เกิดความร่วมมือกันมากขึ้น

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมความรู้หรือในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเรียกว่า สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยมีการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญ การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกและสังคมไทยที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง และรวดเร็วในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านการเมืองเศรษฐกิจ สังคม เป็นผลจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและกระแสโลกาภิวัตน์ บุคคลจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาตลอดชีวิต การปฏิรูปการศึกษาจึงมีความจำเป็นเพื่อให้การศึกษาสามารถพัฒนาคนได้อย่างแท้จริง “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม

ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 นับเป็นกฎหมายการศึกษาฉบับแรก ซึ่งนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาในด้านต่างๆ โดยห้องสมุดมีความสำคัญในฐานะแหล่งเรียนรู้และบรรณารักษ์สามารถมีส่วนร่วมและมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น

สังคมความรู้ (knowledge-based Society -KBS) เป็นสังคมที่มีความรู้เป็นฐานในการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน และมีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นปัจจัยกำหนดความสามารถในการแข่งขัน ความรู้เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งกว่าทุน แรงงาน ที่นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมที่ก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และที่ดิน และก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงมีความสำคัญยิ่งเพราะเป็นตัวกลางในการสร้าง กระจาย การใช้ความรู้และการสร้างนวัตกรรม

สังคมความรู้มีเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจความรู้ และมุ่งพัฒนาสู่ระบบเศรษฐกิจใหม่ ซึ่งเน้นการผลิตและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง การพัฒนาสังคมเศรษฐกิจความรู้มีเป้าหมายสำคัญคือการเพิ่มผลผลิตและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตซึ่งจะนำไปสู่ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบยั่งยืน และมีองค์ประกอบหลัก ได้แก่ การพัฒนาการผลิตและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร การพัฒนาระบบการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาทุนมนุษย์และการพัฒนาทักษะ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้วยข้อมูลข่าวสารและระบบนวัตกรรมแห่งชาติ การพัฒนาขีดความสามารถทางสังคมและกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจและการค้า (องค์กรความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา อ้างถึงใน ทรงศักดิ์ สายเชื้อ 2543 : 9,48)

คำว่า สังคมความรู้ ยังมีคำอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เศรษฐกิจฐานความรู้ หรือเศรษฐกิจแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (Knowledge-Based Economy-KBE) ซึ่งเน้นความสำคัญของความรู้ในฐานะเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ระบบเศรษฐกิจใหม่ (The New Economy) ซึ่งเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร เน้นการใช้ประโยชน์จากปัจจัยการผลิต ประเภทสารสนเทศและความรู้ และมีแหล่งที่มาของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจหลากหลาย อุตสาหกรรมฐานความรู้ (Knowledge-Based Industries - KBI) ซึ่งเน้นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาในระดับสูง การใช้เทคโนโลยีหรือใช้แรงงานที่มีทักษะสูง

ชื่อกิจกรรม	ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรม	ลักษณะของกิจกรรม
WU Bookfair ประจำปี 2552	20-23 มค.52	งานแสดงหนังสือ
กิจกรรมนักเขียนพบนักอ่าน “ปั่นข้ามฝัน”		
การบรรยายพิเศษเรื่อง “จากห้องสมุดมีชีวิตถึงศูนย์การเรียนรู้ที่ดี” โดย รศ.ดร.ชุตินา สัจจพันธ์ นายกสมาคม ห้องสมุดฯ	21 มค.52	บรรยายพิเศษ
กิจกรรมนักเขียนพบนักอ่าน “การเสวนาเรื่องพลังนมเมต และภาษากายพิชิตหัวใจ” จากคุณ วิศิษฐ์ ศรีพิบูลย์	23 ม.ค. 2552	
สัมมนา “โลกอิสลามและมุสลิมในอุษาคเนย์” ณ โรงแรมทวินโลดัส	27-28 มี.ค.52	สัมมนา
เสวนาทางวิชาการเรื่อง “ตามรอยลูกปัด สมบัติล้ำค่าที่ตกหล่นในภาคใต้” ณ ลานชั้น 3 อาคารบรรณสารฯ โดย นพ.บัญชา พงษ์พานิช	17 มี.ย. 2552	เสวนาทางวิชาการ
เสวนาเชิงวิชาการเรื่อง “สัญลักษณ์และความหมายในผ้าไทย” โดย คุณเผ่าทอง ทองเจือ	22 ก.ค. 2552	เสวนา
กิจกรรม “แม่ลูกเล่านิทาน” เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของครอบครัว	12 ส.ค. 2552	ประกวดเล่านิทาน

แนวทางการจัดกิจกรรม

1. มีการกำหนดประเด็นให้สอดคล้องกับความสนใจของสังคม
2. มีความหลากหลาย หมุนเวียน ครอบคลุม ทุกกลุ่ม
3. มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้คนเข้าใจบริการห้องสมุดให้มากขึ้น และเห็นความสำคัญของการเรียนรู้
2. เพื่อทำให้ห้องสมุดเป็นห้องสมุดที่มีชีวิต
3. เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานต่างๆ ได้มีโอกาสใช้ห้องสมุด

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีคนเข้าใจบริการห้องสมุดมากขึ้น
2. เกิดการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ
3. มีการร่วมมือกันทำงานมากยิ่งขึ้น
4. ห้องสมุดมีชีวิตชีวามากขึ้น

ชื่อเรื่อง : งานบริการชุมชน : การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนวัดพระมหาธาตุ

ชื่อผู้เสนอ : นายพิชญยุทธ สุวิทยารัตน์

หัวหน้าฝ่ายการเรียนรู้และการศึกษาไร้พรมแดน ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ที่มาของโครงการ

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้ตระหนักถึงภารกิจของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ โดยแผนการที่หลัก 1 ใน 4 คือ ส่งเสริมการบริการวิชาการซึ่งศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาได้ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาได้ให้บริการด้านต่างๆ และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการจัดการสารสนเทศ และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงได้มีความรู้ความสามารถในการบริการชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชน และสืบสานรอยร่นมหาวิทยาลัย โดยยึดหลักการไม่ก่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด และแบ่งปันความรู้ระหว่างกัน รวมถึงการสร้างเครือข่ายระหว่างกัน รวมถึงการจัดทำโครงการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนวัดพระมหาธาตุ ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาขนาดเล็กในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ซึ่งทางศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาโรงเรียนวัดพระมหาธาตุได้ร่วมกับอาสาสมัครและดำเนินการจัดทำห้องสมุดให้เด็กห้องสมุดมีชีวิตอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บริการ และสร้างเครือข่ายการบริการวิชาการแก่ชุมชนรอบมหาวิทยาลัย
2. เพื่อให้โรงเรียนของโรงเรียนวัดพระมหาธาตุห้องสมุดมีชีวิตซึ่งการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทันสมัย
3. เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นพื้นฐานของการพัฒนาลูกคนแห่งการเรียนรู้ต่อไป

วิธีการดำเนินการ

1. ประสานงานกับโรงเรียนวัดพระมหาธาตุ เพื่อดำเนินงานความร่วมมือของโรงเรียน
2. กำหนดรายละเอียด ระยะเวลา และงบประมาณโครงการ
3. ออกแบบห้องสมุดให้เด็กห้องสมุดมีชีวิตอย่างยั่งยืน
4. จัดทำทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัยกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา
5. จัดทำและทำการสัณนิษฐานสารสนเทศ โดยให้รับห้องสมุดมีชีวิตในบริเวณเด็ก (US III)
6. จัดซื้อหนังสือ และตรวจสอบความถูกต้องของรายการสารานุกรม และทรัพยากรสารสนเทศ
7. จัดวางทรัพยากรสารสนเทศ และจัดพื้นที่อ่านหนังสือ
8. มอบหมายบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้สามารถปฏิบัติงาน และให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. สรุปผลของโครงการ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นักเรียนของโรงเรียนวัดพระมหาธาตุห้องสมุดมีชีวิตซึ่งการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทันสมัย
2. ชุมชนมีแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นพื้นฐานของการพัฒนาลูกคนแห่งการเรียนรู้ต่อไป
3. ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามีเครือข่ายห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษาเพิ่มขึ้น

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). แนวทางการจัดการห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สมศักดิ์ ภูริพิทักษ์. (2539). ระบบห้องสมุดอัตโนมัติและเครือข่ายห้องสมุดทางวิชาการในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กองบริการสื่อสารสนเทศ. ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2539). นโยบายห้องสมุดเพื่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต. (เอกสารวิชาการฉบับพิเศษ) ในการประชุมให้ทุนสนับสนุนประจำปี 2539

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. การประชุมให้ทุนสนับสนุน. (2539 : กรุงเทพฯ). เครือข่ายห้องสมุดเพื่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตและยั่งยืน : เอกสารวิชาการฉบับพิเศษในการประชุมให้ทุนสนับสนุนประจำปี 2539

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี วันที่ 16-19 ธันวาคม 2539 ณ โรงแรมอมรินทร์ราตรี / บรรณารักษ์ พุฒิชัย ปรีดีธรรมรัตน์. สืบค้น จากอินเทอร์เน็ต. กรุงเทพฯ : สมาพันธ์ห้องสมุดแห่งประเทศไทย.

